

**UCHWAŁA NR X/91/2025
RADY GMINY W BUDZOWIE**

z dnia 21 marca 2025 r.

**w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie
Budzów na lata 2025- 2027.**

Na podstawie art. 18 ust.2 pkt 15) ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (tekst jedn.: Dz.U. z 2024 r. poz. 1465 z późn. zm.) oraz art. 176 pkt 1) ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej (tekst jedn.: Dz.U. z 2025r. poz. 49) – **Rada Gminy w Budzowie uchwała, co następuje:**

§ 1. Przyjmuje się Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Budzów na lata 2025- 2027 w brzmieniu stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Budzów.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodnicząca Rady
Gminy

Kamila Nitecka

Załącznik do Uchwały Nr X/91/2025
Rady Gminy w Budzowie
z dnia 21 marca 2025 r.

**GMINNY PROGRAM
WSPIERANIA RODZINY
W
GMINIE BUDZÓW
NA LATA 2025-2027**

BUDZÓW 2025

Spis treści

1. Wprowadzenie.....	1
2. Podstawa opracowania programu	1
3. Diagnoza sytuacji rodzin w Gminie Budzów.....	1
4. Analiza SWOT.....	6
5. Adresaci programu	7
6. Cel główny i cel szczegółowy.....	7
7. Harmonogram Realizacji programu.....	7
8. Oczekiwane rezultaty realizacji programu	9
9. Źródła finansowania.....	9
10. Monitoring i ewaluacja.....	10

I. Wprowadzenie

Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Budzów na lata 2025 –2027 jest kontynuacją programów wspierania rodziny realizowanych w gminie Budzów w latach poprzednich. Niniejszy Program został opracowany w oparciu o przepisy ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Zgodnie z art. 176 pkt.1 ustawy do zadań własnych gminy należy między innymi opracowanie 3 letnich programów wspierania rodziny, których głównym założeniem jest stworzenie spójnego systemu wspierania rodziny przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo- wychowawczych poprzez pracę z rodziną oraz zapewnienie pomocy w opiece i wychowywaniu dzieci. Obowiązek ten realizowany jest przy współpracy i współdziałaniu odpowiednich służb i instytucji powołanych do pracy na rzecz dobra rodziny i dziecka.

Podstawowym założeniem Programu jest wsparcie rodzin z terenu Gminy Budzów przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze celem ich przezwyciężenia.

W ramach Programu zadania skierowane są zarówno do całej rodziny, jak i rodzin u których nastąpiła sytuacja umieszczenia dziecka poza rodziną biologiczną.

Nieprawidłowe funkcjonowanie rodziny zarówno w sferze opiekuńczo-wychowawczej jak i materialno-bytowej, wymaga wsparcia ze strony państwa celem przywrócenia prawidłowego funkcjonowania rodziny w środowisku.

Wszelkie działania podejmowane przez współpracę specjalistów na rzecz dziecka i jego rodziny powinny opierać się na zasadzie spójności, współpracy i zaufaniu z wykorzystaniem zasobów rodziny oraz środowiska lokalnego, zgodnie z potrzebami tych osób. Konsekwencją powyższego zapisu jest zbudowanie spójnego systemu pomocy rodzinie.

Realizowane w ramach Programu zadania skierowane są na rodzinę, przywracając jej zdolność do prawidłowego funkcjonowania w środowisku.

II. Podstawa prawna opracowania Programu.

Podstawę prawną do opracowania programu stanowią następujące akty prawne:

- 1) ustawa z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
- 2) ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej,
- 3) ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,
- 4) ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej.

III. Diagnoza sytuacji rodzin w Gminie Budzów

W roku 2024 Gmina Budzów liczyła 8 834 mieszkańców, w roku 2023 - 8 866 osób. W latach 2023-2024 liczba ludności ma tendencję spadkową, w roku 2024 liczba mieszkańców spadła o 32 osoby. Aktualnie w wieku produkcyjnym jest – 5 324 mieszkańców, co stanowi 60, 27 % ogólnej liczby ludności Gminy Budzów, w wieku poprodukcyjnym 1.506 mieszkańców (17,05%), w wieku przedprodukcyjnym - 2004 (22,68 %).

Diagnostując sytuację rodzin w Gminie Budzów, w szczególności czynniki wpływające na zaburzenia w wypełnianiu przez nie prawidłowych funkcji opiekuńczo-wychowawczych, wzięto pod uwagę ich złożoność. Brak stałego zatrudnienia, uzależnienia głównie od alkoholu, przemoc domowa,

niewydolność w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, to główne przyczyny dezorganizujące życie rodzin.

Przyczyny i nasilenie trudnych sytuacji życiowych rodzin, pokazuje tabela nr 1

Tabela Nr 1

Występujące problemy	Liczba rodzin 2022	Liczba rodzin 2023	Liczba rodzin 2024
Ubóstwo	37	32	36
Bezrobocie	9	7	9
Długotrwała lub ciężka choroba	16	11	13
Niepełnosprawność	25	20	33
Potrzeba ochrony wielodzietności	10	9	10
Bezradność w sprawach opiekuńczo- wychowawczych	4	3	4
Przemoc w rodzinie	2	2	4
Alkoholizm	3	4	8
Zdarzenie losowe	1	0	1

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS w Budzowie

Powyższe dane wskazują, że ubóstwo, niepełnosprawność, długotrwała lub ciężka choroba, potrzeba ochrony wielodzietności, bezrobocie, bezradność w sprawach opiekuńczo- wychowawczych oraz alkoholizm i przemoc są dominującymi czynnikami w strukturze udzielania pomocy przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Budzowie.

Tabela nr 2 Liczba rodzin korzystających ze świadczeń w latach 2022- 2024

Wyszczególnienie	Rok 2022	Rok 2023	Rok 2024
Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej (bez względu na ich rodzaj, formę, liczbę oraz źródło finansowania)	46	39	48
Liczba osób korzystających z pomocy społecznej	71	51	60
Liczba rodzin korzystających ze świadczeń rodzinnych	639	594	544
Liczba osób korzystających z funduszu alimentacyjnego	16	16	13

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS w Budzowie

Analizując szczegółowe dane GOPS w Budzowie z trzech ostatnich lat można zauważyć, iż liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej w latach 2022 i 2024 była najwyższa.

Tabela Nr 3 Rodziny objęte pomocą społeczną w latach 2022- 2024

Rodziny objęte pomocą przez GOPS	Liczba rodzin ROK 2022	Liczba Rodzin ROK 2023	Liczba Rodzin ROK 2024
RODZINY OGÓŁEM	57	49	55
w tym: Rodziny z dziećmi ogółem	22	23	23
Rodziny z 1 dzieckiem	4	4	4
Rodziny z 2 dzieci	4	4	6
Rodziny z 3 dzieci	4	6	6
Rodziny z 4 dzieci	4	7	4
Rodziny z 5 dzieci	6	1	1
Rodziny z 6 dzieci	0	1	1
Rodziny z 7 dzieci i więcej	0	0	1

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS w Budzowie

Tabela nr 4 Ilość wniosków skierowanych do Gminnej Komisji ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Narkomanii

Lata	Ilość wniosków skierowanych do Gminnej Komisji ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Narkomanii przez:	
	GOPS w Budzowie	Zespół Interdyscyplinarny
2022	5	1
2023	4	2
2024	2	13

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS w Budzowie

Tabela Nr 5 Ilość wniosków skierowanych do Sądu o wgląd w sytuację rodziny

Lata	Ilość wniosków skierowanych do Sądu przez:	
	GOPS w Budzowie	Zespół Interdyscyplinarny
2022	4	4
2023	0	6
2024	2	13

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS w Budzowie

Kluczową rolę w rozwiązywaniu problemów alkoholowych na szczeblu gminnym odgrywa Gminna Komisja ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Narkomanii w Gminie Budzów.

Tabela Nr 6 Działalność Gminnej Komisji ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Narkomanii w Gminie Budzów

WYSZCZEGÓLNIENIE	Rok 2022	Rok 2023	Rok 2024
Liczba posiedzeń Komisji	12	12	12
Liczba rozmów z osobami dotkniętymi problemem alkoholowym	76	88	89
Liczba kontroli punktów sprzedaży napojów alkoholowych	1	3	31
Liczba wniosków do Komisji o leczenie	21	20	27
Liczba wniosków z Komisji o leczenie do Sądu	9	8	9
Liczba osób korzystających z Punktu Konsultacyjnego / terapii	29	30	257
Liczba osób kierowanych przez Komisję na badanie stopnia uzależnienia	9	9	11

źródło: opracowanie GOPS na podstawie danych GKdsPRPAIN w Gminie Budzów

Niezaradność rodziny w opiece i wychowaniu własnych dzieci łączy się z dysfunkcjami takimi jak: uzależnienia, przemoc domowa, nieprawidłowe relacje w rodzinie, problemy w pełnieniu ról rodzicielskich, małżeńskich i zawodowych.

Dysfunkcje w rodzinie wyrażają się głównie niedojrzałością emocjonalną, problemami we współżyciu z ludźmi, trudnościami adaptacyjnymi, niezaradnością w prowadzeniu gospodarstwa domowego, problemami wychowawczymi w środowisku rodzinnym i zawodowym.

Dostrzegając te nieprawidłowości w funkcjonowaniu rodzin Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Budzowie zatrudnia asystenta rodziny, który wspiera rodziców w realizacji obowiązków związanych przede wszystkim z opieką i wychowaniem dzieci.

Kluczową rolę w pracy z rodziną w kryzysie odgrywa asystent rodziny. Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej stworzyła możliwość przeciwdziałania niekorzystnym zjawiskom poprzez wspieranie rodzin, w tym m.in. przez asystenta rodziny.

Tabela nr 7 Liczba rodzin, które korzystały z usług wsparcia asystenta rodziny w latach 2022- 2024

Lata	Liczba rodzin, korzystających ze wsparcia asystenta rodziny w latach 2022 - 2024	
2022	9 rodzin	o liczbie dzieci 28
2023	11 rodzin	o liczbie dzieci 32
2024	10 rodzin	o liczbie dzieci 28

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS w Budzowie

Niewłaściwe realizowanie funkcji opiekuńczo- wychowawczych w rodzinach borykających się z problemem alkoholowym jest jedną z najczęstszych przyczyn pozbawienia lub ograniczenia władzy rodzicielskiej oraz umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej.

Tabela Nr 8 – Liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej, placówce- opiekuńczo – wychowawczej w latach 2022-2024

Lata	Liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej, placówce- opiekuńczo – wychowawczej	Kwota odpłatności ze strony Gminy Budzów
2022	10 dzieci w tym: - w placówce opiekuńczo – wychowawczej typu rodzinnego – 2 dzieci - w spokrewnionej rodzinie zastępczej – 6 dzieci - w niezawodowej rodzinie zastępczej – 2 dzieci	53.979,76
2023	9 dzieci w tym: - w placówce opiekuńczo – wychowawczej typu rodzinnego – 2 dzieci - w spokrewnionej rodzinie zastępczej – 5 dzieci - w niezawodowej rodzinie zastępczej – 2 dzieci	63.655,83
2024	13 dzieci w tym: - w placówce opiekuńczo – wychowawczej typu rodzinnego – 1 dziecko - w spokrewnionej rodzinie zastępczej – 7 dzieci - w niezawodowej rodzinie zastępczej – 5 dzieci	75.149,25

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS w Budzowie

Z powyższych danych wynika, że na przestrzeni trzech lat odnotowano ze strony Gminy Budzów wzrost kosztów utrzymania dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej, w placówce opiekuńczo – wychowawczej typu rodzinnego.

Kolejnym problem, który napotyka rodziny w Gminie Budzów jest przemoc domowa.

1. Liczba rodzin objętych pomocą grup diagnostyczno- pomocowych

- Rok 2022 - 19
- Rok 2023 - 14
- Rok 2024 - 27

2. Liczba osób objętych pomocą grup diagnostyczno- pomocowych

- Rok 2022 - 52
- Rok 2023 - 59
- Rok 2024 – 122

3. Liczba założonych Niebieskich Kart

- Rok 2022 – 11
- Rok 2023 - 9
- Rok 2024 - 20

Jak wynika z powyższych danych w 2024r odnotowano największą liczbę założonych Niebieskich Kart oraz liczbę osób rodzin objętych pomocą grup diagnostyczno- pomocowych. Wszystkie rodziny, w których występowało podejrzenie przemocy domowej zostały objęte pomocą Zespołu Interdyscyplinarnego. GOPS przyznał wsparcie finansowe z tego tytułu w 2024 roku czterem rodzinom.

IV. Analiza SWOT

W konstruowaniu niniejszego Programu zastosowano analizę SWOT, która przedstawia diagnozę systemu wspierania rodziny i pieczy zastępczej w Gminie Budzów. Pozwala ona zidentyfikować jego mocne i słabe strony oraz określić płynące z otoczenia szanse i zagrożenia umożliwiające lub hamujące planowanie działania.

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<p>Doświadczenie, wiedza i kwalifikacje pracowników działających na rzecz rodziny.</p> <p>Praca asystenta rodziny.</p> <p>Funkcjonowanie Zespołu Interdyscyplinarnego. Powołanie grup diagnostyczno- pomocowych realizujących indywidualny plan pomocy rodzin dotkniętych przemocą.</p> <p>Dostępność do bezpłatnego poradnictwa specjalistycznego.</p> <p>Dobra współpraca GOPS w kuratorami, PCPR, ośrodkami zdrowia, szkołami pod kątem działań na rzecz dziecka.</p>	<p>Nadmierna ilość dokumentacji pochłaniającej czas, który można by poświęcić na pracę w środowisku z rodziną.</p> <p>Bierna postawa wobec problemów występujących w rodzinie, niechęć ze strony rodzin do nawiązania współpracy z instytucjami niosącymi pomoc w zakresie problemów występujących w rodzinie.</p> <p>Wysokie koszty utrzymania dzieci w pieczy zastępczej.</p> <p>Opór rodzin biologicznych przed dokonywaniem zmian np. przed podjęciem leczenia odwykowego lub terapii rodzinnej.</p>
SZANSE	ZAGROŻENIA
<p>Pomoc asystenta rodziny celem wsparcia rodzin przeżywających trudności w pełnieniu funkcji opiekuńczo- wychowawczej.</p> <p>Edukacja rodziców w szczególności poprzez radzenie sobie ze stresem, agresją, bezradnością, zarządzaniem budżetem domowym.</p> <p>Wzmocnienie współpracy pomiędzy instytucjami wspierającymi rodzinę.</p>	<p>Częste zmiany i trudności w interpretacji przepisów prawa.</p> <p>Stereotypowe postrzeganie OPS jako instytucji przyznającej jedynie świadczenia pieniężne.</p> <p>Uzależnienia członków rodziny od alkoholu, internetu, środków odurzających.</p> <p>Rozpad związków (rozwoły, separacje, wyjazdy za granicę).</p> <p>Zanik więzi i tradycji rodzinnych, niezaradność życiowa.</p> <p>Wypalenie zawodowe kadry działającej na rzecz dzieci i rodziny.</p>

--	--

V. Adresaci Programu:

Program skierowany jest do wszystkich rodzin i dzieci zamieszkałych na terenie gminy Budzów, a w szczególności:

- rodzin zagrożonych umieszczeniem dzieci w rodzinie zastępczej,
- rodzin, którym zostały odebrane bądź ograniczone prawa rodzicielskie,
- rodzin dysfunkcyjnych.

VI. Cele Programu

Cel główny: Wspieranie rodzin z terenu gminy Budzów przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo- wychowawczych w celu przywrócenia zdolności do ich pełnienia.

Cele szczegółowe:

1. Realizacja systemu wsparcia materialnego dla rodzin z dziećmi.
2. Tworzenie systemu wsparcia dla rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo- wychowawczych.
3. Świadczenie pomocy dzieciom i młodzieży z rodzin dysfunkcyjnych lub zagrożonych kryzysem.

VII. Harmonogram realizacji Programu

Numer celu	Zadanie do realizacji	Realizator	Termin realizacji	Wskaźniki realizacji zadań
Cel główny: Wspieranie rodzin z terenu gminy Budzów przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo- wychowawczych w celu przywrócenia zdolności do ich pełnienia.				
Cele szczegółowe:				
1.	Realizacja systemu wsparcia materialnego dla rodzin z dziećmi.			
	1.1.Udzielanie pomocy finansowej i rzeczowej na rzecz rodzin z dziećmi znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej.	GOPS	2025-2027	-liczba rodzin z dziećmi korzystających z pomocy finansowej i rzeczowej
	1.2. Zabezpieczenie gorącego posiłku w szkołach, przedszkolach dla dzieci z rodzin posiadających	GOPS, placówki oświatowe	2025-2027	-liczba dzieci korzystających z posiłków

		niewystarczające zasoby finansowe.			
		1.3. Udzielanie dzieciom z ubogich rodzin stypendiów szkolnych.	GOPS	2025-2027	- liczba dzieci, którym udzielono pomocy o charakterze socjalnym w formie stypendium szkolnego.
2.	Tworzenie systemu wsparcia dla rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo- wychowawczych.				
		2.1. Zapewnienie usługi asystenta rodziny.	GOPS	2025-2027	- liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny - liczba dzieci w rodzinach objętych wsparciem asystenta rodziny - liczba zatrudnionych asystentów
		2.2. Świadczenie pracy socjalnej dla rodzin z dziećmi.	GOPS	2025-2027	- liczba rodzin objętych pracą socjalną
		2.3. Podejmowanie działań profilaktycznych oraz interwencyjnych.	GOPS, Zespół Interdyscyplinarny. placówki oświatowe	2025-2027	-liczba prowadzonych procedur NK, - liczba skierowanych wniosków do sądu o wgląd w sytuację rodziny, - liczba skierowanych wniosków do GKds PRPAiN
		2.4. Wsparcie specjalistyczne rodzin.	Placówki oświatowe, PCPR w Suchej Beskidzkiej ,	2025-2027	- liczba rodzin objętych wsparciem,

			poradnia psychologiczno-pedagogiczna w Makowie - Podhalańskim		- rodzaj udzielonego wsparcia
		2.5. Monitorowanie rodzin zagrożonych kryzysem, w tym niewydolnych wychowawczo, w których występują problemy uzależnień, przemocy.	GOPS, Zespół Interdyscyplinarny	2025-2027	-liczba rodzin objętych monitoringiem w skali roku
		2.6.Działania edukacyjne na rzecz walki z przemocą, uzależnieniami, agresją, radzenia sobie ze stresem, lękiem.	Zespół Interdyscyplinarny, GOPS, policja, placówki oświatowe	2025-2027	- liczba podjętych działań, - liczba uczestników spotkań
3.	Świadczenie pomocy dzieciom i młodzieży z rodzin dysfunkcyjnych lub zagrożonych kryzysem.				
		3.1.Świadczenie wsparcia i pomocy dla dzieci i młodzieży.	GOPS, placówki oświatowe, poradnie psychologiczne, PCPR w Suchej Beskidzkiej	2025-2027	-liczba dzieci objętych pomocą psychologa, pedagoga szkolnego
		3.2 Współpraca z kuratorami sądowymi, szkołami w celu wypracowania wspólnych działań profilaktycznych.	GOPS, placówki oświatowe, Zespół Interdyscyplinarny	2025-2027	-liczba działań profilaktycznych
		3.3 Realizowanie programów profilaktyczno- edukacyjnych w szkołach.	Placówki oświatowe GKdsPRPAiN	2025-2027	-liczba zrealizowanych programów profilaktycznych

VIII. Oczekiwane rezultaty realizacji Programu

W wyniku przeprowadzonych działań przewiduje się ,iż realizacja Programu wpłynie na:

- ✓ poprawę funkcjonowania rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo- wychowawczych i przywrócenie im zdolności do wypełniania obowiązków rodzicielskich,
- ✓ zminimalizowanie umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej,
- ✓ poprawę współpracy rodziców z instytucjami w celu powrotu dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej do rodziny biologicznej,
- ✓ ograniczenie występowania zjawiska wykluczenia społecznego rodzin z różnego rodzaju dysfunkcjami, w tym rodzin z problemem przemocy domowej, rodzin z uzależnieniami.

IX. Źródła finansowania Programu

Źródłem finansowania zadań przewidzianych do realizacji w niniejszym Programie będą:

- środki własne gminy,
- środki z dotacji celowej,
- inne źródła finansowania

X. Monitoring i ewaluacja Programu

Program będzie monitorowany i ewaluowany przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Budzowie. Monitoring będzie polegał na pozyskiwaniu informacji i danych od realizatorów Programu, co umożliwi wgląd w realizację podejmowanych działań, ocenie ich skuteczności, a w razie potrzeby podjęcie działań korygujących oraz planowanie dalszych działań w zakresie wspierania rodziny. Podmioty zaangażowane w realizację Programu będą przekazywać informacje z realizacji własnych zadań zawartych w Programie. Wskaźniki osiągnięcia poszczególnych celów szczegółowych to dane liczbowe pozyskane w ramach realizacji poszczególnych działań.

Sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny będzie corocznie przedkładane Wójtowi Gminy Budzów i Radzie Gminy w Budzowie w terminie do 31 marca każdego roku.

Cel i zadania Programu zostały zaplanowane w sposób ogólny co umożliwi dostosowanie podejmowanych działań do potrzeb.

Aby osiągnąć zamierzone cele w realizację Programu powinny włączyć się aktywnie instytucje, placówki i organizacje, które swoimi działaniami wspierają dzieci i rodziny bowiem wyłącznie praca zespołowa stanowić będzie pełne i kompleksowe wsparcie oraz może zaowocować poprawą sytuacji bytowej małoletnich, a także wzrostem świadomości rodziców w aspekcie troski o dzieci.

